የበቅሎዋ ጥያቄ

(ዲ/ን ዳንኤል ክብረት)

አንዲት ግልገል በቅሎ እናቷን እንዲህ

ብላ ጠየቀቻት። እማዬ እኔ ግን

ማነኝ

እናቷም ገረማትና አንቺማ በቅሎ ነሽ፤

ግን ለምን ጠየቅሽኝ

ግልገሏም ጥቂት ጊዜ ዝም ብላ

ከቆየች በኋላ መጀመሪያ ግን አህያ

ነበርኩ ወይስ ፈረስ አለቻት። እናቲቱም

አንገቷን ነቅንቃ እንስሳ ነሽ ልጄ፤

እንስሳ። ፈረስም አህያም እንስሳ ነው።

ስንፈጠር እንስሳ ነበርን። የቤት የዱር፣

የሸክም የግልቢያ፣ የእርሻ የሜዳ፣

የንጉሥ የባሪያ የሚለው በኋላ የመጣ

ነው። አዳምኮ ሲፈጠር ቤት

አልነበረውም። ስለዚህ የቤት እንስሳ

አልነበረም ማለት ነው። ሁላችንም

ይህቺን ምድር እንደልባችን

እንጠቀምባት ነበር። ነገር የመጣው

በኋላ ነው። ለመኖር የሚደረግ ትግል

ነው ይህንን አሁን ያለንበትን ሁኔታ

የፈጠረው።

‹‹ጓደኛዬ የአንቺ አያቶች ጨቁነውናል

አለኝ።

‹‹እንዴት አድርገው ነው የጨቆኑት፤

ለመሆኑስ የአንቺ አያቶች ስንት ናቸው?

እርሱ የተነገረውን ብቻ ነው

የሚያውቀው፤ ያልተነገረውስ?

ከታሪካችንኮ በጣም ጥቂቱ ነው

የተጻፈው፤ ከተጻፈውም በጣም ጥቂቱ

ነው የተነገረው። ባልተጻፈው ታሪካችን

ውስጥ ማን ምን እንደነበረ ማን

ያውቃል? ለምሳሌ በሀገረ እሥራኤል

አህዮች እጅግ የሚወደዱ የቤት

እንስሳት ነበሩ። ነገሥታቱም፣

ካህናቱም፣ ነብያቱም ዘመኑ ዘመነ

ሰላም ሲሆን በአህያ ነው ይሄዱ

የነበሩት። ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ

ኢየሩሳሌም የገባው በአህያ ነው።

ድንግል ማርያም ወደ ግብጽ

የተሰደደችው በአህያ ነው።

በጥንታውያን ግብጾች ዘንድ አህያ

የመኳንንትና የነገሥታት ሀብት ማሳያ

ነበር። የናርማር ወይም የሖር

አሃመቃብር እንደሆነ በሚታመነው ቦታ

ላይ በተደረገ ቁፋሮ አህዮች ከነገሥታቱ

ጋር በክብር ተቀብረው ተገኝተዋል።

በዚያ ጊዜ አህዮች የቤተ መንግሥቱን

ምግብ እየተመገቡ፣ በቤተ መንግሥቱም

እየተሸለሙ ኖረዋል። በሌላው ዘመን

ደግሞ ይህንን ፈረሶቹ ወስደውታል።

‹‹ወደኋላ ተመልሰሽ ሁሉን እንስሳት

ብታያቸው ታሪካቸው እንደዚሁ ነው

ልጄ። በዘርሽ አትጨቁኝም፤ በዘርሽም

አትጨቆኝም። የጭቆና መሠረቱ

ኃይልና ሥልጣን ነው። አቤልን

የገደለውኮ ቃየል ነው። የአንድ ማኅፀን

ልጆች ናቸውኮ። ቃየል አቤልን

የገደለው ለጥቅም ሲል ነው። እስኪ

የሰዎችን ታሪክ እይው አፍሪካውያንኮ

በራሳቸው በአፍሪካውያን ይጨቆኑ

ነበር። ሥልጣን ላይ ያለው ሰው

መሰሎቹን ይሰበስብና ሌሎቹን የሀገሩን

ልጆች ይጨቁናል። መጀመሪያ የገዛ

ወገኖቻቸውን ለዐረቦች በባርነት ሲሸጡ

የነበሩት የሀገራቸው ሰዎች ነበሩ።

አፍሪካውያን በባርነት ተሸጠው አሜሪካ

ሲሄዱ ደግሞ ነጮቹ ጥቁሮቹን

መጨቆን ጀመሩ። አየርላንዳውያን

በእንግሊዞች መከራቸውን አይተዋል።

ዓረቦች በዓረቦች ተሰቃይተዋል።

አየሽ ቤተ መንግሥቱ ላይ ስትቀመጭ

ሌላውን ለማግለል ሳጥን ትከፍቻለሽ፤

ከዚያ ሁሉንም በየሳጥኑ

ታስቀምጭዋለሽ። የእምነት፣ የዘር፣

የመልክ፣ የአካባቢ፣ የቋንቋ ሳጥኖችን

ከፍተው ሁሉንም እዚያ

ስላስቀመጧቸው ተቀማጮቹ ሳጥኑን

እንዳለ ተቀበሉት። ማንነታቸውም

አደረጉትና ሳጥኑን ለማስቀረት

ከመታገል ይልቅ ራሳቸውን ብቻ

ከሳጥኑ ለማውጣት ይታገሉ ነበር።

በሳጥኑ ዛሬ አህዮች ይገቡበታል፤ ነገ

ፈረሶች፣ ከነገ ወዲያ ግመሎች፣

ከዚያም በጎች፣ ከዚያም

ፍየሎች እየገቡበት ይቀጥላል። እኛም

ዛሬ ያለሳጥን መኖር ከማንችልበት

ዘመን ላይ ደርሰናል። እኔን ሲያገኙኝ

እንስሳ መሆኔን አይደለም የሚያዩት፤

የትኛው እንስሳ? ይላሉ። ፈረስ።

በዚህ አያቆሙም። ከዚያ ደግሞ

የትኛው ፈረስ? የዱር ወይስ የቤት?

ይቀጥላል። -የቤት። ለጭነት ወይስ

ለግልቢያ? መቋጫ የለውም ልጄ።

በትልቁ ሳጥን ውስጥ ራሳችን

የሠራናቸው ትንንሽ ሳጥኖችም አሉ።

በእነዚያም ውስጥ ሌሎች ትንንሽ

ሳጥኖች አሉ።

‹‹ ለአንድ የገጠር ጉዞ በእኔ ላይ ይሄድ

የነበረ አንድ ሰው ሲናገረው

የሰማሁትን ታሪክ ልንገርሽ። ሰውዬው

የከባድ መኪና ሾፌር ነበረ። ድሮ አሰብ

እየተመላለሰ ዕቃ ይጭን ነበር፤ አንድ

ጊዜ ወደ አሰብ ሲሄድ በረሃው ላይ

መኪናው ይበላሽበታል። ከዚያም

እዚያው ማደር ስለነበረበት ለምግቡ

የሚሆን ፍየል ከአካባቢው የአፋር

ሰው ይገዛል። አፋሩ ሰውዬው ፍየሏን

መሸጥ ብቻ ሳይሆን አርዶ፣ ጠብሶ

ያቀርብለታል። ሾፌሩ ምግቡን እየበላ

የሸጠለትን የአፋር ሰው እንግዲህ

ትቼህ መብላቴ ነው፤ እንብላ

እንዳልልህ የክርስቲያን ሥጋ አትበላም

ብዬ ነው ይለዋል። አፋሩ

ሰውዬ ይገርመውና እኔው አዋልጄ፣

እኔው አሳድጌ፣ እኔው አርጄ፣ እኔው

ጠብሼ ያመጣኋትን ፍየል ምንጊዜ

ክርስቲያን አደረግካት?››አለኝ ብሎ

ሲያወራ ሰማሁት። አየሽ ሌላን ማግለል

ስትፈልጊ የሆነ ነገር ትፈጥሪያለሽ።

ማቅረብም ስትፈልጊ እንደዚያው።

‹‹ብዙ ዓይነት ነጻ አውጭዎች አሉ። እኔ

አሁን የፈረስ ነጻ አውጭ ውስጥ ልግባ

ወይስ የአህያ? ወይስ የበቅሎ?››

አለቻት ግልገሏ።

‹‹የእንስሳት ነጻ አውጭ ካለ እዚያ ግቢ።

አንቺ እንስሳ ነሽ። የቀረው ከመኖር

የመጣ ስም ነው። እንስሳት ሁሉ ነጻ

ሳይሆኑ በቅሎ ተለይታ ነጻ ልትሆን

አትችልም። አንድን አካባቢ ብቻውን

ንጹሕ ማድረግ አትችይም። ምክንቱም

ዝንቧ ከወዲያኛው ማዶ ትመጣለችና።

ከእኛም ወገኖችኮ ሜዳ በመኖራቸው

የተነሣ የሜዳፈረስ ተብለው የቀሩ

አሉ። እኛ ከሰው ተጠግተን የቤት

ፈረስ ለመሆን ቻልን። የቤት

አህዮች አሉ። የሜዳ

አህዮች .ም አሉ። የስም ጉዳይ ነው።

የአኗኗር ጉዳይ ነው። በቤተ መንግሥት

ከነገሥታት ጋር የሚኖር አንበሳ ነበርኮ።

የነገሥታቱ ዙፋን እንዲያውም የአንበሳ

ቅርጽ ነበረው። በዚያው ዘመን ግን

ንጉሡ ጫካ ወጥተው ሌላ አንበሳ

ገድለው እየተዘፈነላቸው ይመጣሉ።

ጀርባሽን ለመጋለብ ምቹ ካደረግሽው

ምንጊዜም የተሻለ ተወዳጅ ትሆኛለሽ።

እንግሊዞች Better toride on ass

that carriesme, than on a

horse that throws me –

የምትገለብጠኝን ፈረስ

ከምጋልብ፣የምትሸከመኝን አህያ

ብጋልብ ይመረጣል ይላሉ።

ቤት የቀረው ውሻ ዱር ከቀረው ውሻ ጋር

በመለያየታቸው ዛሬ አንዱ አንዱን እንደ

ጠላት ያባርረዋል። ሰው ብልጥ ነው።

አንዱን ወደ ራሱ አቅርቦ ውሻ አደረገውና

‹‹ቦቢ እያለ በማቆላመጥ ነጻ የወጣ

አስመሰለው፤ ሌላውን ደግሞ ቀበሮ፣

ተኩላ ብሎ ጫካ ተወውና እርሱን

መግደል ጀግንነት እንዲሆን አደረገው።

አሁን ውሾቹ የሠለጠኑና ነጻ የወጡ

መስሏቸው ተኩላና ቀበሮ

ሲያብርሩ ይኖራሉ። አየሽ ጉዳዩ የዘር

አይደለም። በዘር ከሰው ተኩላ ለውሻ

ይቀርበዋል፣ ቀበሮ ይዛመደዋል። ጉዳዩ

የጥቅም ጉዳይ ነው፤ የመደብ ጉዳይ

ነው። ከቀበሮውና ከተኩላው መካከል

ደግሞ የተወሰነውን ይወስዱና ፓርክ

ውስጥ አስገብተው ያለፈለት

ያስመስሉታል።እርሱም ማግኘት

የሚገባውን ሳይሆን ራሱን ከጫካው

ኑሮ ጋር ስለሚያነጻጽር ተመስገን እያለ

ይኖራል።

‹‹ነጻነት የፍጡር ሀብት ነው። ለእነ

እገሌ ተብሎ የሚቆረስ አይደለም።

ጨቋኙም ተጨቋኙም ነጻ ካልወጣ

ሙሉ ነጻነት አይገኝም። ጨቋኝነት

ከአስተሳሰብ ባርነት የሚመጣ ነው።

ከአመለካከት ድህነት የሚከሰት ነው።

ሙሉ ነጻነትን ለማግኘት እርሱን ነጻ

ማውጣት አለብሽ። ካልሆነ ግን ጉዞው

አንዱን ጨቋኝ በሌላ ጨቋኝ መተካት

ነው የሚሆነው። አፍሪካው